

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Jesenski velesejem

V navzočnosti zastopnika Nj. Vel. kralja je včeraj minister dr. A. Korošec slovesno otvoril šumarsko, lovsko, misijonsko in higijensko razstavo

Ljubljana, 31. avgusta.

Malokdaj se pripeti, da pričakovanja zaostanejo za uresničenjem obljub. Na letošnji gozdarsko-lovski razstavi pa se je pripetilo, da je razstava pokazala več, kot je bilo obljubljenno. To je občinstvo v polni meri opazilo že danes; v prihodnjih dneh pa bo opazilo še bolj. Gozdarsko-lovska razstava, kot jo ima sedaj Ljubljana, v polni meri zasluži pozornost in obisk vsakogar, zakaj krasote, ki se nudijo tukaj, so resnično vredne, da si jih ogleda prav vsakdo.

Otvoritvena slovesnost

Danes ob pol desetih dopoldne se je zbrala elita slovenske in jugoslovanske javnosti k otvoritvi gozdne in lovske jesenske razstave. Med drugimi so bili prisotni: zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general g. Sava Tripković, minister za šume in rude g. dr. Anton Korošec,

Minister dr. Anton Korošec.

finančni minister g. dr. S. Švrljuga z g. soprogo, pomočnik bana g. dr. O. Pirkmayer, mestni župan dr. D. Puc in podžupan prof. E. Jarc, dalje ves ljubljanski konzularni zbor z avstrijskim generalnim konzulom dr. Pleinertom na čelu, nato zastopnik trgovinskega ministrstva dv. sv. dr. Mar. predsednik Kmetijske družbe Oton Detela, predsednik Slov. lovskega društva dr. Lovrenčič, ravnatelj ljubljanske železniške direkcije in zastopnik prometnega ministra dr. Borko, komisar OUZD dr. Miha Krek, glavni tajnik Zveze industrijcev v Zagrebu Marko Bauer, predsednik zbornice za TOI I. Jelačin ml. in podpredsednik I. Ogrin, dalje predsednik zveze industrijcev D. Hribar in mnogi drugi zastopniki raznih domačih in tujih korporacij in oblasti.

Odlični zbor občinstva in zastopnikov je najprej pozdravil predsednik velesejma

g. Ivan Bonač

ki je nato izjavil:

Gozdarsko in lovska razstava je najprimernejši zaključek jubilejnih prireditev, saj obsega v naši državi gozd eno tretjino celokupne površine in je lesna industrija najmočnejša ter les naš največji naravni zaklad. Poglavitni namen razstave bi bil, da nudi tujim interesantom vpogled v razvoj naše lesne industrije in da pouči obenem tudi širše plasti našega naroda o veliki važnosti in potrebi gozdov za posameznika in državo ter o pomenu lovstva v narodnem gospodarstvu.

Razstavi sta še priključeni: misijonska etnološka razstava, ki priča o velikem udejstvanju Slovencev v misijonarstvu, ter higijenska razstava, zamišljena kot II. del že na letošnjem velesejmu prikazane razstave »Človek, mati, dete«.

Predpriprave za našo jesensko prireditev so bile zelo obsežne. Za šumarsko in lovsko razstavo so trajale dve leti. Srčna dolžnost me veže, da se s tega mesta najiskrenejše zahvalim poštrevolnim in neumornim prirediteljem, zlasti pa gospodu dvornemu svetniku Rustiji kot predsedniku šumarske in lovske razstave, gospodu dr. Bevku, vodji lovske razstave, duši misijonske razstave, gospodu univ. profesorju dr. Ehrlichu in g. dr. Piru za vedno vzorno urejene higijenske razstave.

Srčna hvala vam vsem, gg. sodelavci! Vaše delo sicer ni hvaležno, zavedajte se pa, da ste storili s svojim delom v korist našega gospodarstva in procvit kulture našega naroda več, kot bi nam hasnila vsaka druga propaganda.

Neprecenljiva opora pa nam je tudi naše vrlo in vedno naklonjeno novinarstvo, katerega izrokom iskreno zahvalo.

Kot industrijalec me posebej veseli, da je dozor celostnega vzajemnega sodelovanja med kulturnimi in gospodarskimi krogi in kot predsednik velesejma sem vzradošen in ponosen, da je do tega harmoničnega, na medsebojnem spoštovanju slonečega sodelovanja prišlo v prvi vrsti po zaslugi naše institucije. Pod njenim okriljem naj bi se še v bodoče zbirali skupnemu, pozitivnemu delu za narod agiti javni delavci vseh panog našega kulturnega in gospodarskega življenja.

Naša patriotična stremjenja morajo roditi tem več uspeha, ker stoji na čelu naše države vladar, ki mu je blagostanje in sreča naroda nad vse. Pozivam vas, spoštovana gospoda, da zaključite z menoj našemu najvišjemu pokrovitelju, Njegovemu Veličanstvu kralju, trikratni »Živjoo! (Buren odziv »živjoo!«) — Godba zaigra državno himno.

Nato je povzel besedo predsednik šumarske in lovske razstave, gospod

dvorni svetnik Rustija

ki je izjavil:

Kot predsedniku šumarske in lovske razstave mi je bila danes častna naloga, da izrečem predvsem v imenu JSU, katerega pokrovitelj je Nj. Vel. kralj Aleksander, izraze iskrene vdanosti gospodu zastopniku Nj. Veličanstva kralja in ga prosim, da bo tolmach našega največjega spoštovanja in ljubezni do Nj. Veličanstva na najvišjem mestu.

Ko se je v časopisih prvič pojavila vest, da se priredi v Ljubljani gozdarska in lovska razstava, je marsikdo zmaljal z glavo, češ, kaj pa bodo — vsaj kolikor se tiče gozdarske stroke — vendar razstavili: drva, hlode, deske. Da, tudi te smo razstavili, vendar pa tudi še mnogo več in zanimivejšega, kakor boste, velepoštovana gospoda, imeli pri obhodu priliko videti in — morda vsaj v nekaterih predmetih — s priznanjem ugotoviti. Ta prireditev je, kar se tiče šumarstva, prva v naši zedinjeni državi — lovska razstava sta bili v letih 1924 v Ljubljani in 1925 v Zagrebu. Zato šumarska tudi ne more biti tako popolna, kakor bi bilo želeli, temveč je, kar odkrito priznamo, v marsičem pomanjkljiva.

V času, ko tekmujejo druge gospodarske panoge med seboj v prirejanju vsakovrstnih razstav, ko nam dajejo strokovni kolegi sosednih držav najlepše izglede s sličnimi, vsakoletnimi prireditvami, in ko vlada pri nas v splošnem še vedno neko obžalovanja vredno nezadostno uvaževanje (rekel bi omalovaževanje) gozdarstva in gozdarjev, se je morala roditi in siliti v ospredje misel in želja prizadetih šumarjev, da pokažejo širšim slojem, kaj imamo v gozdovih in njih produktih in kako — uporabljajoč vedno nove pripomočke in dosežene uspehe — gospodarimo s temi neizmernimi zakladi.

V tem gotovo hvalevrednem namenu je podružnica Ljubljana JSU v sporazumu s Slovenskim lovskim društvom in upravo velesejma zasnovala šumarsko-lovska razstavo, ki se danes svečano odvarja.

Naša država spada glede gozdov med bogatejše kraje. Skoraj tretjina vse državne površine (30,5 odstotkov — 7.586.000 ha) zavzemajo naše šume. Le Finska, Švedska, Rusija, Avstrija, Češkoslovaška in Luksemburška izkazujejo v odstotkih glede gozdov ugodnejše razmerje.

Letni prirastek naših gozdov znaša okroglo 15 milijonov kub. metrov v vrednosti okrog pol milijarde dinarjev. Šumska in lesna industrija v Jugoslaviji, ki zaposluje največje število delavcev z zaslugom nad 2 milijardi dinarjev letno, je eden največjih davkoplačevalcev, zavzema skoraj eno tretjino železniškega prometa in — vpoštevajoč leti 1928 in 1929 — 25,6 odstotkov vrednosti našega celokupnega izvoza, to je okroglo dve milijardi dinarjev.

Dravska banovina ima okroglo 690.000 ha gozdov, torej dobrih 42 odstotkov celotne površine, le savska in vrbaška banovina sta po odstotkih bogatejši. Preko polovice prebivalstva v naši banovini se peča z izkoriščanjem in podelavljanjem lesa v domače, obrtne in industrijske svrhe. Vsako leto izvozimo 40 do 45 tisoč vagonov lesa in lesnih pridelkov.

Neprecenljive vrednosti je blagodejni vpliv gozdov glede klime, vodovja in vetrov, glede narodnega zdravja, turisticke in gotovo tudi državne obrambe.

Potrudili smo se, da pokažemo na razstavi z objekti, modeli in slikami na nazoren za lajka in v marsičem tudi za strokovnjaka poučen način že prej poudarjeno obsežnost, važnost in potrebo gozdov, vzgojo, nego in racionalno izkoriščanje istih, sredstva in pripomočke k temu, dalje varstvo in gospodarsko ureditev gozdov in napredek šum in šumarstva naše domovine, ki pa žal na razstavi ni v onem obsegu zastopana, kakor bi zamogla biti in kakor bi bilo želeli.

Nadejamo se, da bodo obiskovalci razstave odnesli z iste najboljše vtise in marsikateri zdrav nauk za bodočnost in pa uverjenje, da današnji šumari delujejo z vso vnamo v splošno korist gozda, naroda in države in da zasluži večjega vpoštevanja, kakor so ga bili dosedaj deležni. Plinij st. pravi, da je gozd največji dar, ki ga je človečanstvo zamoglo dobiti in nemški — sicer pri nas nepriljubljeni — pesnik Kernstock izjavlja: Gozd je božji tempelj in svečenik tisti, ki ga goji.

Ako se nam je posrečilo z našo prireditvijo doseči, da le utinki teh zlatih izrekov proniknejo v širše sloje in najdejo upoštevanje, nam bo to v zadoščenje in v plačilo za naš ne mali trud.

Pri tej priliki mi je prijetna dolžnost izreči iskreno zahvalo prireditvenemu odboru vsem onim činiteljem, ki so bodisi materijelno, bodisi moralno podprli delo pripravljalnega odbora in ki so tako pripomogli k temu, da se je razstava zamogla kolikor toliko reprezentativno prirediti.

Predvsem se imamo zahvaliti gospodu ministru za šume in rudnike dr. Antonu Korošcu, ki je — pravilno dojmujoč veliko važnost razstave — nam blagohotno nakazal zaprosene kredite, nam prepustil mnogo zanimivega materijala iz muzeja na Topčideru ter uspešno podpiral našo težnjo glede dodelitve uradnikov in pridobitev razstavljalcev. Dalje gre hvala ministrstvu za trgovino, industrijo in upravo dravske banovine za znatne denarne podpore; gospodom profesorjem šumarske fakultete v Zagrebu, ki so radevolje stavili na razpolago mnogo zanimivega razstavnega materijala. Hvala izrekam tudi upravi JSU, ki je z zanimanjem zasledovala in podpirala našo akcijo in nam z nasveti in denarno podporo šla na roko.

Od nekdaj sta bila lov in gozd v ozkih stikih. V znak teh nerazdružljivih vezi je zamišljena in izvršena današnja prireditev.

O lovstvu je nato govoril prosvetni šef gospod

dr. St. Bevk

ki je najprej v imenu 24.000 organiziranih lovcev Jugoslavije izrazil zagotovilo neomejene vdanosti in nezlomljive zvestobe Njegovemu Veličanstvu kralju ter vsej njegovi hiši, dalje globoko spoštovanje gospodu ministru za šume in rudnike, vezano z odkritosrčno, lovsko zahvalo za blagohotno podporo, da se je mogla naša razstava prirediti.

Kaj hočemo lovci s svojo razstavo? Pokazati hočemo, da je danes lov važna panoga narodnega gospodarstva, da predstavlja divjačina dober del narodnega premoženja, katero je upravljati prav tako, kakor vsako drugo glavno, namreč tako, da se njena vrednost ne zmanjšuje in da je stalen vir dohodkov v prid državi in državljanom. Zato sta lovska prva skrb in naloga gojenje in nega divjadi ob pravilnem poseganju v njeno številčno stanje z edinim namenom, da štiti druge gospodar-

ske interese. To pokazati je glavni namen naše razstave.

Naj pokaže naša razstava, kako so lovili prednamci, naj pokaže, kako lovimo mi; naj pokaže napredek lovstva in njegov preokret iz sporta in zabave v resno delo za ljudsko blagostanje.

Za dr. Bevkom je govoril predsednik SLD dr. Lovrenčič: »Razstava, ki se sedaj odvarja, bi bila slaba slika lovstva, če ne bi bili na njej razstavljeni psi. Da pa je ta razstava čim popolnejša, je priredila jugoslovanska kinološka zveza razstavo psov. Lovstvo predstavlja velik del narodnih dohodkov. Eden najvažnejših pomočnikov lovca pa je pes. Razstava psov bo mnogo pripomogla, upam, k pojmovanju pravega lovstva.«

Predsednik razstave g. ing. Rustija je nato prosil g. ministra dr. Korošca naj blagovolji otvoriti razstavo.

Minister dr. Korošec otvori razstavo

»Ker so že vsi drugi govorniki pred včeraj skupno opisali razstavo, bom dodal samo nekaj: Razstava vas je veljala mnogo truda, dela in skrbi! Zato sem na najvišjem mestu poročal o vašem delu in Nj. Vel. kralj je blagovolil odklikovati g. Rustjo in njegove pomočnike z raznimi odklikovanji. Odklikovanja bodo jutri objavljena. V veselje mi je, da vam morem ob otvoritvi gozdarsko-lovske razstave najprisrčnejše čestitati. Proglašam razstavo za **otvorno**!«

G. min. dr. A. Korošec si je nato ogledal v spremstvu vseh omenjenih funkcionarjev razstavo od paviljona do paviljona. Razstavljalci so mu z veliko ljubeznijo postregli z informacijami, gospod minister pa je kazal splošno zanimanje za vse.

V higijenski razstavi

je vodil g. ministra san. šef. dr. Pirce, ki mu je ob razložil razstavljene zanimivosti.

V misijonski razstavi

ki je zelo obsirna, je pozdravil g. ministra in druge odličnjake najprej akademik g. Ludovik Duh: »Gotovo niste pričakovali, da se boste znašli pri lovski in šumarski razstavi tudi sredi misijonske razstave. Zunanji povod, da smo se obrnili na ravnateljstvo velesejma s prošnjo, da nam odstopi kak paviljon za misijonsko etnološko razstavo je bil ta, ker se bo prav sedaj v teh dneh od 6.—11. septembra vršil medn. akad. misijonski kongres. Ravnateljstvo velesejma je naši prošnji ljubeznivo ugodilo, za kar mu izrekamo iskreno zahvalo.«

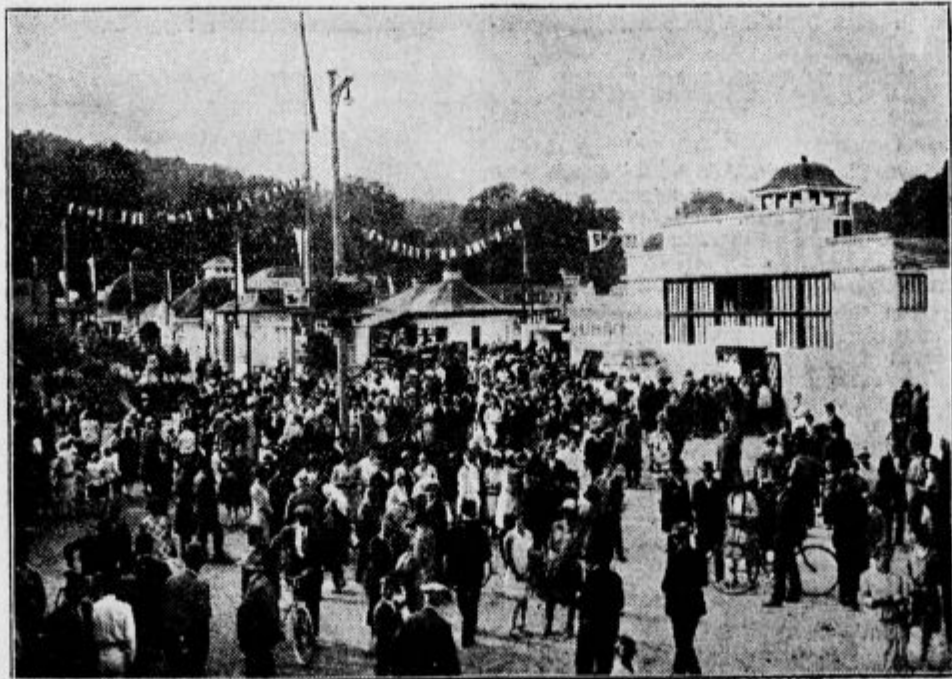
Zdi se pa, velepoštovana gospoda, da je neka notranja vez, med lovci in šumo na eni strani, med misijonarji in etnologi na drugi strani. Lovci hodijo v šume in prinašajo iz šum divjačino, ki jo gotovo vidite na razstavi. Prinesli so iz šum drevesa, vejce, rože, da nam kažejo sliko narave gozdov. Tudi misijonarji hodijo v šume in gozdove. In še kajšne. Hodijo v indijske džungle, v pragozdove Sudana in Konga in pragozdove reke Amazonke. Odtod tudi pošiljajo spomine za naše muzeje; tako so pred kratkim poslali leopardovo kožo v Ljubljano, ščite iz ustrojnih krokodilskih in morskega konja kož. Misijonarji so torej tudi lovci. Lovci pa še v višjem pomenu besede, njihov lov velja plemeniti divjačin, uloviti hočejo dragocene duše divjakov. Da pa to dosežejo, morajo z ljubeznijo proučavati njihovo miselnost, kulturo in način življenja. S tem pa nehoti postajajo geografi, etnologi, jezikoslovci. Saj so bili misijonarji, ki so v navdušenem lovu za dušami bili s Kolumbom prvi v Ameriki, prvi z Magalhaesom okrog sveta, prvi, ki so skozi Azijo prodirali v Kino. Evropskim muzejem so pošiljali izdelke orožja in orodja raznih narodov. Prav tu v naši misijonski razstavi je bil precejšen del zbirke poslal misijonar Knohlar za ljubljanski muzej.

Misijonarji so bili tisti, ki so najmanj 300 narodom spisal prve slovnice, prve slovarje tako na pr. Baraga za ameriške Indijance, Knohlar za afriške črnce. Nekaj teh knjig je tudi tukaj razstavljeno. Danes pa postaja misijonarstvo naravnost epohalnega pomena za kulturo sveta sploh. Kajti gre za to, da zamoreci, Indijci, Kitajci, Japonci ne zapadejo razdiralnim načelom anarhije in revolucije, ampak da se prepoje s krščansko miselnostjo. Misijonarji so nekako prvi pionirji naše tisoletne krščanske kulture in naša dolžnost je, da mi iz zaledja dajemo tem pionirjem poguma in zaslombo. Iz hrvatskega in slovenskega roda je danes okrog 30 misijonarjev in misijonark v Afriki, Aziji in Ameriki in tem bratom v tujini smo zbrali za dala razne potrebščine za bogoslužje itd.«

G. Duh se je nato zahvalil vsem, ki so pomagali k čim lepši prireditvi misijonske razstave, tako narodnemu muzeju, družbi jezuitov, gospej A. Aini Karlinovi iz Celja in g. arh. Tomažiču, ki je okusno rganiziral vso misijonsko razstavo.

Po misijonski razstavi si je g. minister dr. Korošec ogledal še radio razstavo, razstavo psov in druge odlične te bogate in obširne razstave.

Občinstvo, ki je danes prihitelo na razstavo, je v splošnem zelo prijetno presenečeno nad bogastvom in obsežnostjo te razstave. Vse polno za nimivost je, ki so vredne ogleda in obiska. Trgovski duh je najbrže marsikaterega razstavljalca privedel, da je sedaj rajstavlil, vendar pa pomenja razstava eno samo veliko manifestacijo slovenskega duha in slovenske podjetnosti.

Vrvonje na velesejmskem prostoru.

Prva perspektiva po razstavi

Ljubljana, 31. avgusta.

Kdor je videl letošnji velesejem, pride z majhnim nezaupanjem na jesensko razstavo, češ, saj ne bo tako imenitna, kakor je bil velesejem. Pa je vsakdo prijetno presenečen, zakaj razstava ni samo obsežna in velika, temveč vsebuje zelo mnogo stvari, ki so res vredne, da človek samo zaradi njih zaide sedaj na velesejmski prostor.

Že ob prihodu na velesejmski prostor se začne gledati v lepo statuo in premišljuje katerega svetnika naj bi predstavljal. Ti, ki nisi lovec, le težko uganeš, da sv. Huberta, patrona vseh lovec in sveda tudi sedanje lovsko razstavo.

V paviljonih kmalu spoznaš, kako zelo se je moral izkjučno kupčijski duh poletnega velesejma umakniti duhu prave razstave. Le sem in tja te vabi še kako blago, ki pa nazadnje le spada v to razstavo, sicer pa je skoro vsak prostorček zase res samo majhna razstava, namenjena izključno le ogledu in ne kupčiji.

Stare jelke, hrasti. Bog ve, kdaj so postali bolni, sedaj vidiš posledice njihove bolezni ali zraščivosti — ogromne grče, zanimive poganjke in panje. Drugod zopet vidiš nazorno tabelo in tudi deblo, kaj vse se da napraviti iz zdravega debela. Tu vidiš razno poljano pridelovanje umetne svile — nogavice, svileni šalji, največ kravati, svilenih srajc, sploh največ, kar je »svilenega« — vse je iz lesa.

Naši Ribničani so se postavili. Njih razstava je simpatična. Tu je razstavljeno vse, kar je kdarkoli znal naš Ribničan (Sodražan, Ložan, Laščan) napraviti iz lesa. Na steni pa so ilustrirani verzi slovenske ribniške himne, ki jo Ribničani tako dostojno in neribniško tako nedostojno pojo. Pa tu še stara mama, ki pove, da spleta za 30 rešet dnevno in se ji to ne zdi veliko.

Pojdi malo dlje po razstavi — spoznaš se boš z vsem, kar daje človeku gozd in — kar gozd človeku dajejo mora. Gozdne stroje na izbiri, izdelke lesa vsake vrste, čudil se boš, kaj se da vse iz lesa napraviti!

Godarska razstava je obenem rudarska razstava. Iz grafikonov in slik, ki jih je razstavila TPD, moreš spoznati, koliko bogastva še hrani naša zemlja in kaj Slovenci še od nje lahko zahtevamo — na črniem zakladu premoga.

Preoblije je vseh razstavljenih stvari. Na prostem so razstavljeni psi najčistejših pasem, kar jih premorejo naši lovec. Kogar zanimajo, se bo dovolj nagledal nizkih in visokih brakov, jazbečarjev, hrčkov itd.

Prav posebnega ogleda so vredne tri razstave na oni strani Lattermanovega dvorčeka: misijonska, higijenska in radio razstava. Vsaka od teh, najbolj pa misijonska, je vredna posebnega opisa in — vredna obiska. Vse tri so zbrane s skrbno pozornostjo in ni čudno, da se je danes gnetlo po njih vse polno obiskovalcev.

Hlito, prehitro mine čas, ki ga zamudiš na jesenski razstavi. Toliko je stvari, ki si jih je vredno ogledati in vendar — mimo koliko stvari greš? Vsaka razstavljena stvar, slika, tabela, predmet, ti nudi toliko zanimivosti! Pridi in ogledaj se!

Ljubljana Misijonski kongres

Jutri in naslednje dni prične Prosvečna zveza v beli dvorani hotela Union ob 8 zvečer kot uvelj. ko mednarodnemu misijonskemu kongresu proizvajati veličasten misijonski film. Film, katerega spremlja nazorno predavanje, nas pove vedno naprej na vzhodno-indijsko otočje med tamkajšnje pogansko prebivalstvo, kjer gledamo njihove sege in navade, njihova svetišča in pogansko bogoslužje. Film je sneman na licu mesta, je popolnoma originalen in igrajo sami domačini. Nadalje pa nam film kaže prihod katoliških misijonarjev, kako je z njimi prišla v deželo luč prave vere in z njo kultura in blagostanje. Film je v resnici nekaj izredno zanimivega in ga naj nihče ne zamudi pogledati. Prosvečna zveza ga v ta namen igra ta teden štirikrat, namreč v torek, sredo, četrtek in petek, vselej ob 8 zvečer. Vstopnina je malenkostna, po 5 in 3 Din. stojiča pa po 2 Din. Vstopnice se daje v predprodaji od jutri zjutraj naprej v pisarni Prosvečne zveze, Miklošičeva cesta 5.

Levi hodnik na Sv. Petra cesti od Resljeve ceste dalje v smeri proti cerkvi sv. Petra je v skrajno slabem stanju in kar kriči po popravilu. Človek ni za hip ni brez nevarnosti, da si ne bi zlomil ali vsaj zvinil noge. Te dni je nekdo starejša ženska na tem hodniku tako nesrečno padla, da je bila takoj vsa v krvi. Kakor čujemo, je neki občinski svetovalec že pred časom vložil predlog, da bi se ta hodnik popravil, pa njegovega predloga še do danes ni bilo na dnevnem redu. Nujno prosimo g. župana, da bi si čimprej ogledal ta hodnik. Prepričani smo, da bo nato takoj ukrenil, da se bo čimprej pričelo z nujno potrebnim popravilom tega hodnika. — Eden v imenu mnogih.

Smrtna nesreča

Ljubljana, 31. avgusta.

Snoči, okrog 11 se je pripetila blizu Stične nenavadna in pretrajna avtomobilska nesreča, ki se je zaključila s smrtjo.

V ljubljanskih trgovskih stojih dobro znani trgovec g. Milan Končina se je v soboto zvečer odpeljal z avtomobilom iz Ljubljane na Krko in od tam proti Stični, kjer je stanoval. Že skoro v Stični pa se mu je avto nenadoma prevrnil in Končina se je znašel pod avtom v skrajno neugodnem položaju. Krmilo avtomobila ga je namreč močno stisnilo za vrat k steni med voznikskim in potniškim delom avtomobila. Kljub vsem naporom pa si Končina iz te zagate ni mogel pomagati in ga je krmilo tako stisnilo, da se je zadušil. Le malo pozneje pa so ljudje našli na cesti prevrtni avtomobil. Izpod katerega so potegnili truplo nesrečnega Končine. Vsaka pomoč je bila že brezuspešna.

Motor je zgorel

Grosuplje, 31. avg.

Danes sta se peljala iz Višnje gore proti Grosuplju na motornem kolesu AJS 500 cm zasednika Franc Jerko in Franc Lampe iz Črnuč pri Ljubljani. Ravno pred kolodvorom v Grosuplju pa jima je eksplodiral motor. Takoj je bilo celo motorno kolo v ognju. Vozata sta pravočasno odskočila s kolesa in sta dobila le lažje opekline. Motorno kolo je skoro popolnoma zgorelo. Škoda znaša nad 3000 Din. — Ljudje, ki so se nabrali okrog gorečega motorja, so mesto, da bi pomagali z gašenjem,raje zabavljali in iz srca privošili vozačema nezgodo, češ, prav se jima godi! Čuden pojav!

Pri Novi Stitji...

Lepa prireditev Katoliške akcije — Prihod in sprejem knezoškola dr. Rožmana v Ribnici, v Sušju in pri Novi Stitji — Nad 1000 fantov in mož na dolenskih Brezjah

Ribnica, 31. avg.

Brez mnogih hrupnih besedi, skoraj da brez vsake propagande se je pripravljala ribniška dekanija na svoj dan pri Novi Stitji, ki se je danes prav lepo začel, razvijal in končal. Na tem znamenitem kraju, pod starodavnimi, skoraj 300 let starimi lipami, ob skromni, častiljivi cerkvi, ki jo oskrbujejo oo. franciskani že dolgo vrsto let kot cilj vernih in utehe željnih romarjev z Dolenske, na tem ljubkem razglednem gričku sredi zelenih polj se je danes zbrala množica vernih faranov in mož, katerim je najprej pridigal prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman, nato pa sta govorila še dva govornika iz Ljubljane, gg. dr. Basaj, ravnatelj Zadrzne zveze ter Fr. Terseglav, urednik »Slovenca«.

Prevzvišeni se je bil pripeljal že včeraj s popoldanskim vlakom v Ribnico, kjer ga je pričakovala na kolodvoru dekanijka duhovščina z g. dekanom Skubicem na čelu, župan ribniški g. Novak, p. Ambroz, prof. Trdan, pa mnogo drugih ljudi iz Ribnice in okolice. Po pozdravih g. dekan in g. župana se je g. škof napotil v faro cerkev, kjer je podelil ljudstvu blagoslov, nato pa se je z vozom odpeljal proti Novi Stitji. V Sušju je Prevzvišenega pozdravil v imenu občine g. župan Ambroz, nato pa še mala dedika v imenu otrok. Pri sprejemu pred vasjo je bila zbrana vsa vas, vse hiše so bile v zastavah, med hišami pa se je dvigal vitek, 30 metrov visok mlaj, ves v zastavah in v rožah. Skozi mnoge slavoloke, ki so se vrstili skozi po dolini, se je škof pripeljal v Novo Stitjo, kjer so ga prav priskrbo sprejeli. Nato so se v cerkvi vršile slovesne litanije.

Zvečer ob osmih so začeli zvoniti pri cerkvi na gori vsi zvonovi; prijetna pesem zvonov se je razila v dolino, nad polja, na vasi, v sleherni hišo... Ob istem času pa je domača godba pri Novi Stitji napravila prevz. g. školu ganljivo podoknico, po vseh okoliških gričih so žareli kresovi v tople noč... Bil je veličasten prizor, ko se je moglo našteti samo s griča pri Novi Stitji 35 rdečih plamenov, ki so se dvigali v nebo kot prošnje in molitve. Ob kresu, ki se je žgal pri Novi Stitji, je igrala tudi domača godba, pristopil pa je k ognju tudi sam g. škof, ki je z zanimanjem sledil tudi onim 35 kresovom, ki so žareli po vsej ribniški dolini.

Danes navsezgodaj pa so oživele steze, pota in bele ceste. Vsa dolina se je dvignila na pot, neštete množice so hitele k svoji nebeški kraljici Mariji k Novi Stitji. Celo iz najbolj oddaljenih župnij so prišli fantje in možje. Od Turjaka, iz Dobropole in Velikih Lašč, pa vse do Ribnice in Dolenjske vasi so se proti Novi Stitji vile vrste fantov in mož, s Skočjana izpod Turjaka so se pripeljali na okrašenem vozu, iz Dobropole jih je pripeljal tovarni avto zadržal cel zbor, mimo drugih, ki so se dvignili na pot s kolesi na pot že ob šestih zjutraj.

Ob devetih dopoldne je bila na gori zbrana že velika množica fantov in mož, ki so zasedli vso cerkev, pa vse prostore pred njo in okrog nje. Gospod škof Rožman je fantom v pridigil slikal vse najlepše fantovske čednosti, vse milosti in dobrine, ki jim jih je v svojih naukih in v zgledih pokazal njihov največji prijatelj Jezus Kristus. Po slovesni sv. maši, ki jo je nato daroval Prevzvišeni, se je

pred cerkvijo na trati začelo ljudsko zborovanje. Za govorniški oder je bil prirejen ogromen lipov stor, ki so ga v ta namen okrasili z mahovjem, z zelenjem ter nanj postavili celo okusno ograjo.

Najprej je zbor ljudstva pozdravil gospod dekan Skubic iz Ribnice, ki je poudarjal, da je današnje slavje eno najlepših, kar jih je kdaj doživel ta kraj pod svojimi častiljivimi lipami, ki senčijo ta prostor že svojih 300 let. Pozdravljen tudi Ti, knez in škof ljubljanski, ki prihajaš kot naslednik svojega velikega prednika zdaj prvič med nas, ki Te poznamo že dolgo kot voditelja naših fantov, Ti naš fantovski škof! Silno navdušenje zbranih fantov je prikinilo govornika, ki je potem spet nadaljeval: »Prišli ste fantje in možje k Mariji, k Materi, sem na goro, da znova ponovite svojo zvestobo Cerkvi in domovini, da znova zažgete plamen v svojem srcu, da bo žarel in se dvigal, kot so žareli snočni kresovi po dolini in gorah. Tudi zastopnika posvetnih oblasti, okrajnega glavarja dr. Čuša iz Kočevja pozdravljam prav toplo. Prišli ste, da slišite izraze naše globoke zvestobe in ljubezni do naše domovine, pa do našega vladarja Aleksandra. Videli boste, da vsa ta zvestoba in vsa ljubezen temelji in korenini v naši veri. Čim bolj bo naše ljudstvo verno, bolj bo ljubilo, bolj zvesto bo svojim cerkvenim, pa tudi svetnim vladarjem. Pa Vi, duhovniki dragi, ki ste pripeljali semkaj fante, ta cvet naše zemlje, tudi Vi iskreno pozdravljeni! Nič manj spoštljivo ne pozdravljam Vas, draga dekleta in žene, ko ste prišle, čeprav je danes naš fantovski dan. Tudi ljubezen in molitve naših žena in deklet potrebujemo!«

Potem je govoril najprej dr. Basaj, ki je poudarjal potrebo, cilj in namen Katoliške akcije. Kaj je? Kaj hoče? Kako naj vsi sodelujemo pri njej, zlasti fantje in možje! Povsod Boga! ta klic naj se uveljavi povsod, ker je kravo potreben zlasti danes, ko je vsa družba, ves današnji čas bolan, močno bolan na bolezni, ki se ji pravi: Mlačnost, malodušnost, boječnost. Danes, ko vse gre le za bogastvom, za dobičkom, za uživanjem, užvanje, uživanje... Treba je reforme, temeljite prenovitve sebe samega, notranjosti.

Govorniku se je zahvalil gospod dekan Skubic, nato pa so vsi v močnem zboru zapeli enoglasno: »Ti, o Marija!«. Petje je spremljala tudi godba.

Potem je začel s svojim govorom g. Terseglav; najprej mirno, toplo, s prepričevalno besedo, potem vse bolj krepko, s poudarkom, navdušeno... Dom, domovina, narod, Bog, — to so vrednote, ki jih je krščanstvo ohranjevalo skozi stoletja, pa smo jih dolžni ljubiti in ohranjevati tudi mi. Naše ljudstvo živi v veri in kdor zavrne vero, zavrne poštenje, ta tudi narod! Ljubezen do slovenskega ljudstva, do bratov Hrvatov in Srbov, pa zvestoba do vladarja žari iz naše trdne, prepričevalne vere, ki korenini v trdnih temeljih, iz katerih rastejo.

Za g. Terseglavom je govoril še kmečki fant Ivanc iz Velikih Lašč. Potem je g. škof podelil vsem zbranim svoj škofovski blagoslov. Bil je to veličasten prizor, ko je Prevzvišeni, stoječ na vzvišenem prostoru, blagoslavljal množico, ki je klečala spodaj na trati...

Popoldne se je vršila pri Novi Stitji še karmelska procesija s kipom Matere Božje, vmes pa so se pele slovesne litanije.

Pred tržaškim procesom

Trst, 31. avg. p. Ob procesu proti teroristični slovenski bandi, ki se bo pričel v Trstu jutri popoldne ob 3, se je ves fašistični tisk razpisal o fašistični pravici in meču pravice. So listi, ki pravijo, da je fašistom dobrodošel ta atentat, da odkrijejo strahovite zarote, ki so se zarotile proti fašističnemu režimu.

Proces se bo vršil dopoldne in popoldne in bo trajal kakih 10 dni. Od zagovornikov bodo zagovarjali dr. Guido Duzan Bidovec, Miloša Stangerja in Pertota, dr. Ivan Kosig Marušiča in Sivko, Visko Bologna Kosmačiča Vika, dr. Matose Lorigan Kosmačiča Josipa, Obada, dr. Luigi Cariterras Stoko, Zaharo in Valenčiča, Repala in Zazo bo zagovarjal nov odvetnik, ker je Giannini odklonil zagovornišvo.

Nadalje fašistični tisk opisuje podrobnosti in ureditve v sodni dvorani. 17 obtožencev se nahaja v zaporu v ulici Coroneo. Franciskin je v ženski kazalnici v Collegia.

Tržaški »Piccolo« prinaša popis deliktov, ki se pripisujejo obtožencem od leta 1926 dalje, in pravi, da obtoženi Valenčič priznava dejanje.

»Lavoro fascista« piše: Se malo časa nazaj od dne, ko bodo Italijani videli pred izrednim sodiščem skupino ljudi, ki so obtoženi radi številnih zločinov proti državi, osemam in imovini. Baš Trst, ki prica o svoji zvestosti, s katero je znal braniti domovino, je najpri-

pravnejši kot čisto italijansko mesto za sedež tega procesa. V njem se je čutilo delovanje teh protitalijanskih elementov.

Nato list podrobno navaja posamezne teroristične akte in vprašuje, čemu vse to, ter odgovarja: To je bilo potrebno, da se zada udarec prestižu Italije, da se terorizira mirno prebivalstvo Julijske Benetije, da se našnuta in zavede v to, da se vdrgne odcepi od svoje domovine, ki ne želi niti žrtve niti krvi za osvoboditev teh krajev. Samo neka megalomanska rasa, ki se ne straši nobenih sredstev za dosego ciljev, je mogla privedi te ljudi do terorističnih del, za katera bodo sedaj odgovarjali.

Kar se tiče priprav, je treba omeniti, da so policijski organi dobili nalogo, čuvati vse vhode v poslopje. Državni tožilec Massimo Pessi je danes prišel v Trst. Z njimi so prišli tudi ostali člani izrednega tribunala. Državni tožilec je izjavil častnikarjem, da so dejanja, ki so jih izvršili obtoženci, mnogo težja, kakor jih navaja obtožnica. Državni tožilec je pozval k sebi vse zagovornike in jim sporočil željo predsednika tribunala, da se poslužijo v obrambo vseh sredstev v korist svojih klientov, opozoril pa jih je, da se ne prenaglijo v svojih odlokih, da bo prišlo v interesu obeh strank do materialne rešnice, ker ta proces nima samo nacionalnega, ampak tudi mednarodni pomen.

Varšavska konferenca končana

Vse resolucije so bile sprejete soglasno

Varšava, 31. avgusta. AA. Včeraj dopoldne so komisije varšavske mednarodne konference za poljedelstvo nadaljevale delo. Popoldne je bila plenarna seja konference pod predsedstvom poljskega ministra Polčinskega. Na tej seji so bile vse predložene resolucije sprejete z aklamacijo.

Posebna resolucija priporoča vladam, zastopanim na konferenci, naj prouče način, kako preurediti izvoz poljedelskih pridelkov, da bi se moge količine izvoza prilagoditi potrebam tržišč. Države z enakim poljedelsko-ekspozitnim mehanizmom naj sklenejo dvo- ali večstranske sporazume o izvozu poljedelskih pridelkov.

Da se organizacija in gradnja mreže silosov razdeli po potrebah posameznih držav, je treba ustvariti finančni organ, ki bo odgovarjal potrebam trgovine z žitaricami. Ta finančni organ bo moral skrbeti za predujme na poljedelske pridelke. Nadalje je treba ustanoviti organizacijo, ki bo skrbela za enotno prodajno politiko za poljedelske pridelke teh držav.

Konferenca je nadalje izrazila željo, naj se vrše pogosti sestanki zastopnikov ekspozitnih in podobnih ustanov iz raznih držav in da se naj na teh sestankih izmenjavajo poročila.

Konferenca zatem priporoča, da se naj ustanove posebne organizacije za koordinacijo in centralizacijo izvoza poljedelskih pridelkov v tistih državah, ki se nimajo takih organizacij.

Delegati držav, ki so bile zastopane na tej konferenci, stavljajo nato svojim vladam predlog o vzajemni akciji za skupno statistiko o poljedelskem izvozu.

Delegati predlagajo zatem svojim vladam, naj v ugodnem trenutku stavijo Društvu narodov zahtovo, da se sklene mednarodna konvencija o prepovedi posrednih ali neposrednih izvoznih premij za cerealijske in da se čimprej imenuje tehnična komisija, ki bo sestavila načrt take mednarodne konvencije.

Poljske vlade prosi konferenco, da se pred imenovanjem te komisije prične zbirati gradivo in dokumente, ki so potrebni za sestavo takšne konvencije.

Delegati zatem priporočajo, naj bi se sklenila mednarodna veterinarska konvencija, ki naj bo najprej sestavljena za borbo proti rastlinskim škodljivcem, v drugi vrsti pa naj izboljša higijenske pogoje. Vsem vladam priporoča konferenca, da pospešijo takšno konvencijo. Konvencija sama naj bo sprejeta pod zaščito Društva narodov naj-

Povsod

kjer vidite ta znak

dobite naše pravo terpentinsko milo „Gazela“. Kdor ga poskusi le enkrat, bo ostal vedno njegov odjemalec.

kasneje do konca 1.1931. Podvzati pa je tudi z dvostranskimi konvencijami, ki naj se sklenejo še pred občo mednarodno veterinarsko konvencijo ali pa v njeno dopolnilo.

Konferenca priporoča posameznim, zastopanim vladam, naj imenujejo člane za tehnično-financijsko komisijo, ki se bo sestala še pred 10. novembrom v Varšavi zaradi sestave enolihih določil o poljedelskem kreditu.

Konferenca je zatem proučila odgovore držav zastopanih na konferenci, na pisana vprašanja, ki jih je stavilo Društvo narodov, da so glavne ideje teh odgovorov v medsebojnem skladu. Dognalo se je, da so se neke države izjavile za preferenčni postopek v Evropi. Konferenca je ugotovila v tej zvezi, da preferenčni sistem, ki pomenja ukinitve klavzule o maksimalni ugodnosti, ni v nasprotju z interesi prekomorskih držav, ki bodo še dalje ostale glavni žinitelj za defektna tržišča Evrope, in da je ta preferenčni postopek le sredstvo, da se pospeši ozdravljenje agrarne krize v Evropi.

Delegati bodo nadalje stavili svojim vladam predlog, naj pošiljajo vsaj enkrat na leto svoje odpisance na skupne sestanke zaradi proučitve poljedelskih vprašanj in da se naj tek sestanek vrši najkasneje v jeseni prihodnjega leta.

Konferenca priznava potrebo, da se prouči vprašanje centralizacije dela in izvršitve sklepov sedanje konference ter da se izvrše pripravljala dela za kasnejše konference. Vlade naj zato še pred 1. oktobrom stavijo svoje predloge, da se morejo ostvariti sedanji sklepi in da se izvedejo sprejete resolucije.

Konferenca uvideva koristi od enotnega stališča posameznih držav v poljedelskih vprašanjih na vseh mednarodnih forumih, zlasti pa pred Društvom narodov. Zato si bodo na konferenci zastopane države sporočale druga drugi odgovore na ankete Društva narodov ali drugih mednarodnih ustanov o poljedelskih vprašanjih, o postopku posameznih držav, kakor tudi vse predloge, ki jih bodo stavile meseca novembra v Ženevi.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se bo Društvo narodov stavilo predlog o tem, naj v poljedelskih vprašanjih stalno sodeluje z mednarodnim agrarnim institutom v Rimu in z mednarodno agrarno komisijo v Parizu.

Konferenca je naposled sklenila, da se naj njene resolucije predložijo tajništvo Društva narodov, da jih sporoči vsem državam, ki so sodelovale na marčni konferenci v Ženevi.

Ban Sernec pri kralju

Bled, 31. avg. p. Dopoldne je Nj. Vel. kralj sprejel v avdicionu bana dravske banovine ing. Dušana Serneca, ki je Nj. Vel. kralju poročal o razmerah v svoji banovini.

Poincare proti reviziji mirovnih pogodb

Pariz, 31. avg. AA. Tukajšnji »Excelsior« in »Nation« v Buenos Airesu objavljata redni petnajstidnevni članek Poincarja, ki topot razpravlja o predstojećem sestanku Društva narodov v Ženevi. Poincare predvideva, da se bo skušalo na tem sestanku pokreniti ofenzivo za revizijo mirovnih pogodb in za jačjo zaščito narodnih manjšin. Poincare poudarja, da je zgradba, ki je bila ustvarjena z mirovnimi pogodbami, mnogo solidnejša in boljša od labirinta, ki je v njem tavalna Evropa pred letom 1914. Zato je treba vedeti, da ne gre za nekakšno poglavitno zaščito narodnih manjšin, pač pa za svetovni mir in da se je treba upreti revizionističnim težnjam, čeprav bi bile maskirane z željo po izboljšanju položaja narodnih manjšin. Naj se Madjarska in Nemčija še tako trudita, njune predloge je treba končno odločno odkloniti.

Otvoritev anatolske železnice

Carigrad, 31. avg. as. Ministrski predsednik Izmet paša je danes slovesno otvoril v Sivasu 600 kilometrov dolgo anatolsko železnico. Ta slovesna otvoritev pomeni pravi triumf Izmet paše proti njegovim nasprotnikom. Glavni nasprotnik Izmet paše je bil Fethi bej, ki se Izmetovemu povabilu na udeležbo otvoritve ni odzval. V otvoritvenem govoru je Izmet paša posebno pobiljal Fethijeve ugovore, ki je zatiral, da nova železnica pomeni nepravilno obremenitev sedanje generacije, da ta železnica nasprotuje načelom moderne gospodarstva in da je zakrivila gospodarsko krizo v Turčiji. Izmet paša je zavračal to naziranje in navedel, da je otvoritev Anatolijske železnice mrežo predpogoj za bodoči napredek turške republike. Turčija ne more čakati, da bi ji inozemstvo dalo ugodno posojilo, temveč mora nasloptiti odločno z lastnimi silami. Izmet paši so prirejali navdušene ovacije.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

Mariborska nedelja

Maribor, 31. avgusta.

Dvanajsta pobinkoština nedelja. Zna se, kje je težje mariborskega nedeljevanja v slučaju lepega ali slabega vremena. Oh, Mariborci niso kar tako; nedelja pa si privoščijo. Na programu pa so bile danes tudi resne zadeve. Ob devetih so imeli hišni posestniki pri Orlu javen shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Otvoril in vodil ga je predsednik društva hišnih posestnikov J. Glaser. Zelo živahna je bila razprava o ukinitvi občinske gostištine, ki se namerava izvesti v zvezi z občinskim proračunom za l. 1931. Obravnavalo se je tudi vprašanje davčine na nezadane parcele v zvezi z nedavno izjavo mestnega župana dr. Juvana zastopnikom društva hišnih posestnikov, da se bo omenjena davčina v prihodnjem proračunu bržčas ukinita. Razprave so se udeležili obč. svetnik Priemer, Barta in drugi. Javnemu shodu so prisostvovali tudi predstavniki pridobitnih slojev in hišnih najemnikov; slednji seveda niso mogli sprico visokih najemnin, ki so danes v Mariboru, niti najmanj soglašati z izvajanjem in sklepi, ki so jih predlagali hišni posestniki.

Na Pobrežju pa so obhajali lepo kulturno slavlje; na slovesen način se je izvršila otvoritev novega premičnega odra, ki ga je oskrbel delavni krajevni odbor pobreškega Rudečega križa. Slavlje, ki se je vršilo pri Rojku, in ki se ga je poleg Pobrežanov udeležilo tudi lepo število Mariborčanov, je otvoril s pozdravnim nagovorom društveni predsednik Vouk, ki je s toplo besedo pozdravil vse navzoče, nakar je sledila deklamacija ter skrbno izvedena uprizoritev Jurčičevega »Domna«. Za dobro razpoloženje gostov je med odmorji pred in po predstavi skrbela domača godba. Novi premični oder je zelo čeden in lično izdelan po načrtu učitelja Robinika; za njega ustvarjati pa so si stekli glavne zasluge društveni predsednik Vouk in pa g. Danilo Vesjak. Novi oder bo vsem pobreškim društvom pri njihovih kulturnih ali dobrodelnih prireditvah na razpolago.

Policijske bukke pa pojasnjujejo varnostno stanje s sledečimi ciframi: 9 aretacij in 24 prijav.

Nekaj je bilo prišlo vmes, da je neki posestnik v prepiru in očitno v trenutku hipne razdraženosti navlil na svojo gospodinjico Amalijo Golobovo ter ji prizadejal telesne poškodbe take vrste, da so Golobovo prepeljali v tukajšnje splošno bolnišnico.

24 letni delavec Ivan Kosi je prišel pri žaganju drv z levico v cirkularko, ki mu jo je čisto zdelala.

Proti polnoči so v bližini mestnega pokopališča na Pobrežju neznanici napadli 19 letnega delavca Franca Nudla, ki stanuje v Stanka Vraza ulici 12 na Pobrežju, navlili nanj, ga pretepli in ga obdelovali tako dolgo, da so mu obleko čisto raztrgali. O dogodku je bila takoj obveščena reševalna postaja, ki je intervenirala. Za neznanimi storilci in nočnimi napadalci vrši orožništvo poizvedbe.

Na Mariborskem otoku je bilo danes zelo živahno. Frekvenca je bila izredno velika. Računa se, da je bilo danes na Mariborskem otoku kopalcev in obiskovalcev nad 3000.

Izid letalskih tekem

Varšava, 31. avg. AA. Pat poroča: Dosedanja letalska tekmovalstva za pokal Male antante so končala po bodih s temi izidi:

Prvo mesto je zavela Jugoslavija in so dosegli Novak 750 točk, Rupčić 725, Hubel 765 in Štintić 783 točk. Jugoslavija si je osvojila vsa štiri prva mesta.

Na drugem mestu je Češkoslovaška in so dosegli Kleps 670, Langer 678, Mareš 482 in Svodil 650 točk.

Tretje mesto je zasedla Rumunija. Letalec Tanasescu je dosegel 562, Rotaru 434 in Padea 360 točk.

Četrto mesto je ostalo za Poljsko. Letalec Viviccki ima 588, Škipski pa 619 točk.

Danes popoldne so se pričele tekme v višinskih poletih s tovorom.

Krova stanka

Pariz, 31. avg. AA. Havas poroča iz Kordoba, da je tamkaj včeraj izbruhnila obča stavka. Na ulicah je došlo do težkih spopadov med redarstvom in stavkajočimi delavci. Redarstvo se je moralo naposled braniti z orožjem. Trije stražniki so bili težko ranjeni, na delavski strani je bilo ranjenih pet oseb. V kasnejših nočnih urah je bil končno vzpostavljen na ulicah red in mir.

Nesreče

Chemnitz, 30. avg. as. Na železniški progi Dresden—Chemnitz se je pripetila težka železniška nesreča, pri kateri so bili ubiti tri osebe, tri so bile hudo, 15 pa lahko ranjene. Skočili so namreč s tira trije osebni vagoni. Vzrok še ni pojasnjen.

Curih, 30. avg. as. Na vojaškem letališču pri Curihu sta trčili v zraku dve letali. Obe letali sta padli na tla in oba pilota sta mrtva.

Zagonetna tragedija

Šele v soboto je tržaški tisk poročal o tragediji, ki se je odigrala v noči 1. avgusta na naši meji. V Hrúšci sta dva miličnika opazila tri osebe, ki so se pomikale proti meji. Po kratkem zasledovanju sta miličnika aretirala eno osebo, to je 26 letnega Josipa Gradišarja iz Trsta. Naslednjega dne sta miličnika peljala Gradišarja v postojniško zaporo, na poti pa sta zadelala na osebi, ki sta jima prejšnji večer zbežali. Bil je to čuden par, ki je prišel divje bežati. Miličnika sta streljala za možem in ženo. Ta sta se zatekla v neko jamo in od tu je mož skušal štirikrat streljati na miličnika, toda revolver se ni sprožil. Nenadoma pa sta pošla v jami dva strela. Mož je ustretil najprej ženo, potem pa še sebe... Tako pišejo listi. Policija je pozneje dognala, da sta bila to 29 letni Humbert Sestan iz Izole, stanujoči v Trstu, in 19 letna Mentana Cremlj iz Trsta, njegova ljubimica. Policiji je Sestan znan kot ponarejevalec 10 litrskih novcev. Baje je hotel zbežati v Jugoslavijo s ponarejenim potnim listom, ki se je glasil na ime Jose Uđina, trgovca na Krku, da bi tam lažje nadaljeval svoje delo.

Sport

Zvezna skupinska kolesarska vožnja

Redke so kolesarske prireditve, ki imajo tak propagandni značaj kakor vsa naša prireditve. In ravno kolesarstvo je panoga sporta, ki je najbolj potrebna propagande. V cel državi imamo samo pri nas največ prilike, da dvignemo kolesarstvo na višino. Zalibog pa zanimanje pada od leta do leta. Nekoliko so krivi tudi prireditelji raznih dirk, ker ne znajo vzbujati zanimanja širšega občinstva.

V drugih državah, kjer je kolesarstvo tako močno vkoreninjeno med širokimi plastmi naroda, so dirke obiskane po desetisočih. Naravno, da ne cestne, pač pa dirke na dirkališčih. Je treba namreč pri vsaki sportni prireditvi računati z dejstvom, da zanima samo ono, čemur se lahko sledi. Pri cestnih dirkah prisotni lahko opazujejo pričetek oziroma konec. Dirkam na dirkališču se pa lahko sledi od vsega početka. Zatorej bodo morali propagatorji kolesarskega sporta poskrbeti za dirkališče, na katerem se bodo vršile redne dirke. Na ta način se bo zopet dvignilo zanimanje za to panogo sporta. Dirkališče bo postalo skasoma tudi potreba, saj se je pred nedavnimi časom ustanovila domača kolesarska industrija. Teh dejstev se ne sme prezreti, če se hoče kolesarstvo dvigniti.

Skupinska vožnja, ki jo je priredil Triglavski kolesarski pododbor, je uspešno nad vse pričakovanje. Vožnje se je udeležilo skupno okoli 120 kolesarjev, ki so prispeli vsi na cilj, ki je bil pred Velesejmom točno ob 9.30, torej k otvoritvi gozdarske in lovške razstave. S tem je bilo dana lepo izpričevalo organizacijskemu delu g. Gorjanca, predsednika pododborja. Rezultati so naslednji: I. mesto kolesarski klub Zagorje, II. mesto kolesarski klub Novo mesto, III. mesto Bratstvo Jesenice, IV. mesto kolesarsko društvo Ribnica, V. mesto kolesarska Ilirija, VI. mesto kolesarsko društvo Celje, VII. mesto S.K. Disk Domžale, VIII. mesto kolesarsko društvo Sava. — Posamezna društva so vozila: Novo mesto 72 km v času 2:54; Ilirija (Ljubljana) progo 80 km, ki je potekala iz Ljubljane čez št. Jakob ob Savi v Dragomlje, Domžale in nazaj v Ljubljano, v času 1:29; S.K. Disk iz Domžal v času 1:44; — Bratstvo Jesenice, proga 62 km, v času 2:17; — Celje čez Vransko, proga 50 km v času 1:49; — Ribnica, proga 50 km, v času 1:29.

Ko so prispeli vsi kolesarji na cilj, se je razvil po mestu impozanten kolesarski sprevod. O brezhibnosti organizacije, ki je bila pod vodstvom preizkušene kolesarskega delavca g. Gorjanca, priča dejstvo, da je poteklo vse v najlepšem redu v kljub velikemu avtomobilskemu prometu.

Lahkoatletske tekme v Trzinu

Trzin, 31. avg. Sportni odsek društva Cirilovi bratje v Trzinu je imel danes svoje lahkoatletske tekme v posameznih panogah lahke atletike in v peterboju. Rezultati:

Krogla: 1. Globočnik Lenart 8.26, 2. Hladnik Franc, 3. Hladnik Anton.

Skok s palico: 1. Ribnikar Rudolf 2.40, 2. Hladnik Franc 2.35, 3. Kralj Anton 2.30.

Skok v daljavo: 1. Leskovar Fric 5.30! (lep uspeh, zlasti če upoštevamo, da so skakali brez sprintarice in ni bilo dosti zaleta), 2. Hladnik Franc.

Skok v višino: Trije tekmovalci so dosegli višino 1.45, vendar je bilo opaziti tehniko le pri Ribnikarju.

Tek na 100 m: 1. Hladnik Franc 15 in štiri desetine (nasproten veter, tekci je bos).

Nov polarni otok

Moskva, 31. avgusta. Š. Raziskovalci na ladji »Sjedorv«, ki je odplula na ekspedicijsko v »Severno zemljo«, so odkrili doslej neznan polarni otok, ki so mu dali ime po profesorju Wieselu, ki se nahaja v ekspedicijski kot član. Ugotovili so, da je otok dolg 200 km in širok 10 km; na njem niso opazili nobenega rastlinstva in izmed ptic so videli samo galebe.

Otok je posebno zanimiv zato, ker ga je prof. Wiese napovedal naprej na temelju podatkov o morskih strujah in premanju ledu, kakor napovedujejo zvezdogledi nove, še nevidne planete, če dovolijo sklepati o njih obstoju motnje v vesoljni privlačnosti. Pod vodstvom zemljemerca Wojciechowskega so prvič stopili ruski znanstveniki na otok in po 36urnem neprestanem delu prinesli na krov »Sjedorv« zemljemir ter podatke o rastlinstvu in živalstvu. Slednji so bolj negativni. Sicer kažejo okoli ležeče kosti in rogovi, da prinese včas led na otok severne jelene, ki pa morajo poginiti radi lakote; še mahovje ne uspeva na golem granitu. Semo ena dolinica je naredila bolj živ vlis, ker so žuboreli notri poloki pomladne stopljenega snega, zato je dobila ime »dolina komunistične mladine«. Tu sta spisala profesor Samojlov kot znanstveni vodja ekspedicijske in Ušakov kot vodja najbližje radiopostaje na Severni zemlji zapisnik o obisku in ga zakopala pod kupom kamenja v višini žlebovske postave. »Sjedorv« nadaljuje pot k »Severni zemlji«.

Dunajska vremenska napoved. Lepo vreme bo trajalo dalje.

Peterboj: 1. Hladnik Franc, 2. Ribnikar Rudolf, 3. Leskovar Fric.

Hrvatski sport

Zagreb, 31. avg. p. Na savaškem mostu je jutraj ob 5 startalo 40 kolesarjev na progi 200 km Jastrebarsko—Karlovce—Metlika—Novo mesto—Kostanjevica—Samobor—Černomerec. Vozili so sedem ur: 1. Sturmar (Soko klub iz Bjelovara) v času 7:09.40; 2. Bašek (Gradjanski) 8 kolesa za prvimi; 3. Dukanović (Soko Bjelovar); 5. Soković (Sopriv); 4. Grgac (Soko, Bjelovar); 6. Benekar (Gradjanski); 7. Predan (Ilirija, Ljubljana); 8. Guliš (Soko, Bjelovar); 9. Klobučar (Gradjanski); 10. Mlekac (Soko, Bjel.). Zagreb, 31. avg. p. Concordia : Marathion, zaključni rezultat 62:32.

Zagreb, 31. avg. p. Na progi Brežice—Zagreb se je vršila na Savi tekma z zločljivimi gumijastimi čolni. Tekmovalo je 12 čolnov. Povprečna hitrost 14 km na uro. Zmagal je Košćek, ki je 43 km prevozil v 2 urah 56 minutah 59 sekundah.

Lahkoatletski miting na Dunaju

Dunaj, 31. avg. as. Danes popoldne je bil lahkoatletski miting, katerega se je poleg domačih sportnikov udeležilo tudi japonsko studentovsko moštvo iz Tokia ter Madjari, Italijani in Čehoslovaki. V teku na 800 m je bil prvi Madjar Szabo, drugi Čehoslovak Dvofak, tretji Bledy od Hakoah na Dunaju. V skoku na daljavo z naskokom je bil prvi Madjar Szabo, drugi Japonec Oda, tretji Japonec Nišida. V metanju diska je bil prvi Dunajčan Janausch, drugi Dunajčan Skodlek, tretji Dunajčan Fetter. V skoku v višino s palico je bil prvi Japonec Nišida, drugi Japonec Oda, tretji Dunajčan Höller. V štafeti 4 krat 1500 m je zmagal kot prvi češkoslovaški klub Zidence v Brnu, drugi je bil dunajski W. A. C., tretji pa dunajski Hakoah. V teku na 100 m je bil prvi Japonec Jošio, drugi Dunajčan Jahn, tretji pa Japonec Nagašima. V metanju kopja je bil prvi Japonec Tunioč, drugi Madjar Szepes, tretji pa Madjar Tekacs. V damski štafeti 500 plus 100 plus 150 plus 200 je bila prva Vienna, drugo W. A. F., tretja pa Danubia.

Inozemski sport

Dunaj, 31. avg. as. Danes se je začela nogometna sezija, ki je prinesla precej živahnosti v sportno gibanje. Na igrišču Wackerja sta bili danes dve telmi prvorazrednih moštev, ki sta se obe končali neodločno. Igrali sta Wacker—Wien 1:1 (1:0) in W. A. C.—Slovan z enakim rezultatom 1:1 (1:0). Na prostoru W. A. C. sta bili igri Austria—Rapid 4:2 (2:1) in Admira—F. A. C. (6:2) (3:0). Dalje so se igrale tekme drugovrstnih društev: Hertha—Neubau 2:1 (0:0), Libertas—Altmanndorf 2:0 (0:0), Vorwärts 00—Moravia 3:2 (2:1), Simmering—Bewegung XX 4:2 (1:0).

Budimpešta, 31. avg. as. Ferencvaros — Fall Rivers 6:2 (3:0). Amerika je sicer pokazala dobro izvežbanost tehnično, vendar si proti agilnemu madjarskemu moštvu ni mogla pomagati. — Nemzeti — Kispest 3:2 (3:2).

Segedin, 31. avg. as. Bastya — Gradjanski, Osijek 10:2 (4:1).

Debrecin, 31. avg. as. Bocskay — Attila 2:0 (1:0).

Pecs, 31. avg. as. III. Budimpešta — Pecs-Baranya 3:0 (2:0).

Ultravioleтни žarki

na severu

V severnih deželah, kjer je leto kratko in kjer prave vročine sploh ne poznajo, rasto rastline razmeroma hitreje in bujnejše nego pri nas, mnoge rastline cveto prej in tudi sad dozori prej, nego v naših krajih. Če bi bila za rast in razvoj rastlin merodajna le toplota, bi moralo biti baš narobe. Misel na ultravioleterne žarke so učenjaki doslej odklanjali, češ, da je njihov vpliv tem večji, čim više na obzorju stoji sonce. To naziranje je bilo pa napačno.

S hamburške univerze prihaja vest, da so prišli učenjaki do zaključka, da je na Laponskem kljub nizko stoječemu soncu izžarjevanje ultraviolečnih žarkov mnogo močnejše nego pri nas. Vzrok učenjaki še niso pojasnili. Morda je ozračje okrog obeh tečajev redkeje in zato ne absorbira tako močno solnčnih žarkov. Jasno je pa, da gre hitrejša in bujnejša rast ododnih rastlin na račun ultraviolečnih žarkov, katerih posledica je tudi večja množina vitaminov. Zanimivo je tudi, da je v švedskem mleku in maslu mnogo več vitaminov, nego v našem. To priča, da je naziranje glede vpliva ultraviolečnih žarkov v severnih krajih pravilno.

Zagreb, 31. avg. p. Nocoj ob 11.20 odpotuje iz Zagreba novi ban donavske banovine Matič, general v pokoju, s svojo soprogo. Najpreje potuje v Belgrad, nato se bo vrnil v Zagreb, nakar bo definitivno odpotoval na svoje novo službeno mesto.

Mravlje in čebele v filmu

Za opicami, konji, psi, mačkami itd. pridejo sedaj na platno tudi mravlje in čebele, in sicer izvrše o teh prezanimivih žuželkah zvočna filma. Človeško uho samo ob sebi za glasove mravelj ni dojemljivo, s pomočjo zvočnikov pa upajo ujeti šume, ki jih povzročajo mravlje in ki utegnejo služiti sporazumevanju.

Zvočni film o mravljah pripravljajo strokovnjaki v zoološkem vrtu v Newyorku; film utegne postati za znanstvena raziskavanja zelo važen. Priprave so pa izredno težavne, ker je treba mravlje opazovati, ne da bi jih pri tem motili. Ravno tako je treba mikrofone tako nastaviti, da bodo ujeli kolikor mogoče vse najprejše šume. Za nemoženo opazovanje so postavili majhno stekleno koto. Dalje so mravlje zaznamovali z vidnimi številkami. Na ta način bo morda omogočen jasen vpogled v dnevno delo in življenje teh malih delavnih živali, ki so modre dovolj, da žive v urejeni državni skupnosti, vzdržujejo armado in se pečajo s polideltvom in živinorejo.

Ko bodo dovršili zvočni film o mravljah, se bodo lotili zvočnega filma o čebelah. Tudi tu stoji človek pred žudom svoje vrste, v katero je doslej prodiral samo površno. Tehnik zvočnega filma naj pomaga tudi pri odkritju globljih skrivnosti v družbenem življenju čebel v čebelnjaku.

O kolesih in vozovih

(Članek, ki naj bi ga štali predvsem posestniki vozov, kovači in drugi.)

Široko vse Jugoslavije postajajo neftakovane ceste od dne do dne slabše. To je zaznala seveda tudi pristojna državna oblast. Državna oblast je dejstvo proučila ter ugotovila, da tla krivda med drugim v preozkih platiščih (Radachien) — ali popularno izraženo — v preozkem obodu koles naših vozov. Ta konstatacija je v splošnem pravilna, kakaj ozek obod kolesa prežec teren mnogo bolj, nego širši obod.

Le mimogrede bomo omenjeno, da so bile trde in dobro fundirane državne ceste v Sloveniji, zlasti na Gorenjskem, dosegljavi platiščem koles vedno kos in sicer tudi v časih, ko še ni bilo železnice in je bil edini vojni promet vse bolj razvil kot danes. — Dandanes propadajo sicer tudi te ceste bolj in bolj. O tem se prepriča lahko vsakdo, če napravi kratek izlet v ljubljansko okolico, v kateri smeri hoče. Vseposod opaža na nekaterih glavnih cestah jama pri jami. Te jame so posledice intenzivnega avtomobilskega prometa.

Avtomobilski promet pa nikakor ni povsod v državi tako razvit kot pri nas, tudi tako trdih cest, kot jih imamo na primer na Gorenjskem, ni nikjer v naši državi, ker jim je predvsem pogoj teren. Zato je v splošnem res, da kvarijo ceste v Jugoslaviji preozka platišča koles vozov.

Najbolj temeljita remediura bi bilo tlakovanje vseh cest. Kakor znano, imamo tudi že načrt za tlakovanje vsaj nekaterih glavnih cest v državi. Ker pa bo stalo to tlakovanje ogromne vloge, bo minilo pač še precej časa, preden bodo tlakovane vsaj vse naše glavne ceste.

Vsekako pa je bilo treba misliti na to, da se kvarjenje cest za enkrat vsaj v okviru možnosti omeji. Zato je predpisata državna oblast za vsa država širša platišča koles vozov. Odredba sama po sebi je popolnoma unesena; vendar je pa po našem mnenju nekoliko prenapetljiva. Preden so jeli romati tisoči in tisoči koles s preozkim obodom v ogenj, bi bilo treba ukreniti nekaj drugega: ustvariti in predpisati naj bi se bili za posamezne vrste vozov posebni tipi konstrukcije koles, osti in vsega, kar spada zraven.

Dandanes imamo na stotisoče različnih kolesnih konstrukcij. Skoraj vsak voz je drugače konstruiran. Vrhu je konstrukcija običajno — posebno na deželi — skandalozno zastarela in nepraktična. Na deželi vidimo tu in tam konstrukcije, ki datirajo menda še iz Metuzalemovih časov.

In posledice? Če se stre kmetu ali prevozniku na deželi kolo, ne najde navadno v vsej vasi sličnega in čakati mora po štirinajst dni, preden mu naložimo kovač na voz novo kolo. Pri tem se mu utegne pripetiti, da mu stoji konji vse čas brez dela v hlevu. — Pretledi teden se je strlo na Starem trgu v Ljubljani nekemu vozniku baš na trčnicah električne cestne železnice kolo. Voznik je vozil deske. Z mrzlično naglico je jel možakar razkladati deske, zavedajoč se, da bo prekinil, če se ne pozuri, tramvajski promet. Možakar seveda z delom ni bil gotov, preden je došel na kraj nesreče prvi tramvajski voz. Ko se je moral voz ustaviti, sta mu priskočila na pomoč tudi oba sprevoznika ljubljanske cestne železnice, samo da je bilo delo preje končano in se je mogel nadaljevati promet.

Sedaj mečejo ljudje stara kolesa proč ter jih nadomeščajo z novimi. Nova kolesa se razlikujejo od starih seveda le po širšem obodu. Bujna raznolikost kolesnih konstrukcij — da o zaostlosti ne govorim — je popolnoma nepotrebnost. Po mnenju nekega strokovnjaka, ki sem ga vprašal, bi zadostovalo za vse vrste prevoza dvajset kolesnih konstrukcij.

Če bi se predpisali za te vrste posebni tipi, bi izdelovali kolarji in kovači, kadar bi ne imeli drugega nujnejšega dela, lahko posamezne dele za rezervo. Ustvarili bi si tako zalogo posameznih delov. Kdor bi kak del potreboval, bi mu ga kovač lahko nemudoma montiral. — Potrdjen kovač bi razširil lahko svojo obrt v tovarno ter prodajal svoje izdelke v kraju, kjer kovačev primanjkuje. In takih krajev je v naši državi dovolj. Z uvedbo tipov bi bilo ustrezno tako lastnikom vozov kot obrtnikom. Zato mislimo, da bi storili kovači dobro, če bi skušali potem svojih organizacij izposlovati pri kompetentni državni oblasti: 1. da bi se nadaljna zamenjava starih koles z novimi zaenkrat ukinita; 2. da bi razpisala oblast nagrade za načrte tipov. — Ti načrti bi morali biti seveda najmodernejše konstruirani. Podrobnosti prepustimo inženjerjem. Naj omenimo le to, kar uvidi tudi vsak lajak, da kolesa, ki jih je treba mazati s kolomazom mesto z oljem, ne spadajo več v našo dobo.

Z vojaškega vidika bi bilo pa še posebno priporočljivo, če bi se predpisali za poznejše zgrajene vozove tipi za voz kot celoto. Vsak voz bi moral biti razločljiv. S tem bi bil prevoz po železnici primerno olajšan in pocenjen. Na železniški voz, na katerega je mogoče naložiti sedaj tri ali štiri nerazločljive vozove, bi se lahko naložilo v tem slučaju bogzna koliko razločljivih voz. Uvedba tipov bi bila torej iz strateških razlogov eminentno važna. V.S.

Za pranje je kot nekdanj še vedno najboljša terpenitino milo »Gazela«.

Dunaj, 31. avg. AA. Korbiro poroča iz Badena, da je tamkaj preminul bivši predsednik srbske vlade Vladan Djordjević.

Rim, 31. avg. AA. Današnji listi priobčujejo pozive rezervnim častnikom in vojakom letnikov 1901 do 1904, naj se prijavijo vojaškim oblastvom v kontrolne svrhe, kdor se ne bo prijavil, pride pred vojaško sodišče.

Končina Ivan, veleposestnik v Gorenji vasi, naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njegov nadvse ljubljani sin, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

MILAN KONČINA

trgovec, rezervni poročnik

dne 30. avgusta 1930 nenadoma umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 2. septembra ob pol 10 popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Stični.

Gorenja vas pri Stični, dne 31. avgusta 1930.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

Konzulent je obupno plaval dalje in me porival naprej. Zdajpazdaj je dvignil glavo in zaklical, čemur je odgovarjal glas, kateremu sva se boljbolj bližala. Jaz sem komaj slišal, kajti bil sem pri kraju s svojimi silami; moji prsti so odreeneli, roki mi nista več služili, usta, krčevito odprta, so se napolnjevala z vodo, mraz me je izpreletal — še enkrat sem dvignil glavo — nato pa sem se začel potapljati.

V tem hipu sem zadel na trdo telo. Z vsemi silami sem se ga oprijel. Potem me je nekaj zagrabilo in izvleklo iz vode. Prsa so se mi razširila, nato pa sem padel v nezavest...

Gotovo so me močno drgnili, tako da sem se kmalu zopet zbudil in odprl oči...

»Konzulent!« sem šepetal.

»Izvolite gospod?« se je le-ta oglašil.

V poslednjem svitu lune, ki je že zahajala, sem zdajci zagledal obraz, ki ni bil Konzulentov, ki sem ga pa takoj spoznal.

»Ned!« sem vzkliknil.

»Jaz, jaz, in sicer tisti Ned, ki mu je ušla nagrada,« je odgovoril Kanadec.

»Ko se je fregata stresla od udarca, vas je vrglo v morje?«

»Da, gospod profesor, toda bil sem bolj srečen ko vi, ker sem padel v vodo čisto blizu plavajočega otoka, na katerem se zdaj nahajamo.«

»Na otoku?«

»Da, ali boljše rečeno, na vašem velikanskem narvalu.«

»Govorite, da vas bo človek razumel!«

»Torej, jaz sem kmalu uvidel, zakaj se moja harpuna v to zverino ni zapičila, ampak je ob njej zdrknila v vodo.«

»Zakaj ne, Ned?«

»Zato, gospod profesor, ker je ta zverina iz železa.«

Kanadčeve besede so me naenkrat razsvetlile ko blisk. Hitro sem splezal na najvišje mesto tvora, ki je na polovico bil pod vodo in nam je zdaj služil kot pribežališče. Stopil sem pokonci. Kakor sem se prepričal, je to bilo trdo, neprodorno telo in ne ona mehka tvarina, iz katere sestoji telo velikih morskih sesalcev. Toda to trdo telo je lahko bila želvodina, kakor jo najdemo pri predpotopnih živalih in skoraj sem se nagibal k temu, da jo uvrstim v razred reptilskih amfibij, h katerim spadajo želve in krokodili. Toda ne! Črnkasti hrbet, ki me je nosil, je bil gladek in poliran, ne pa luskinast. Dajal je kovinast zvok

in je bil očitno sestavljen iz plošč, ki so bile med seboj zvezane po klinih.

Dvom ni bil več mogoč. Žival, pošast, fenomen, ki je bila razburila ves učeni svet, ki je bila zapeljala domišljijo vseh pomorščakov starega in novega sveta do najsmelejših in najbolj neverjetnih predstav, ki nas je vodila vse za nos, je bila še veliko bolj čudovit fenomen, nego smo si bil mislili: bila je najčudovitejši stvar človeške roke!

Če bi bil odkril najbolj čudno pošast iz bajeslovja ali iz mitologije, bi se ne bil tako začudil in osupel kakor sem zdaj. Da čudeži izhajajo iz božje roke, to je jasno. Če pa človek vidi naenkrat pred seboj uresničeno Nemogoče na čisto nepojasnljiv način s človeškimi sredstvi, potem ni čuda, če se mu zmeša v glavi. In vendar je tu bilo vse jasno: ležali smo na hrbtu nekega predmeta, ki ni bil nič drugega kakor svoje vrste podmorska ladja, ki je imela, kakor sem mogel presoditi, obliko ogromne ribe iz jekla. Ned Land je bil ta zaključek stvoril že pred nami in meni ter Konzulentu ni preostalo nič drugega kakor da mu pritrdiva.

»Če je temu tako,« sem rekel, »potem ima ta aparat v sebi mehanizem za premikanje in seveda tudi mostvo.«

»Se razume,« je odgovoril harpunir; »kljub temu pa vse tri ure, ko čepim na njem, ni dal od sebe najmanjšega znaka življenja.«

»Kaj se ni nič premikal?«

»Ne, gospod Arronax. Valovi ga zibljejo, sam pa se ne gane.«

»Toda mi vemo brez vsakega dvoma, da razvija velikansko hitrost. Ker rabi stroj, da proizvaja to brzino, in strojnika, da stroj ravna, zato sklepam, da smo rešeni.«

»Hm!« je dejal Ned Land, kakor da dvomi o tem.

V tem hipu — kakor da mi hoče dati prav — je začelo nekaj na zadnjem delu tega čudovitega aparata šumeti, kipeti in sičati — ropot, ki ga je očitno povzročal vijak, kateri je temu stvoru služil kot gibalno in se je zdaj začel vrteti. Komaj da smo se oprijeli vrhnjega dela aparata, ki je molel kakih 80 centimetrov iz vode. K sreči stvar ni plula s preveliko hitrostjo.

»Dokler bo ta vrh vozil v vodoravnem položaju,« je godrnjal Ned Land, »je vse dobro. Če pa se bo zmisli, da se potopi, potem ne dam počenega groša za svojo kožo.«

Kanadec je imel prav. Bilo je nujno treba, da stopimo v stik z ljudmi, ki so bili zaprti v naročju tega železnega čuda; sicer smo bili izgubljeni. Iskal sem kake odprtine, špranje ali kaj temu podobnega, toda trdno druga na drugo pritrjene plošče so potekale v tako gladkih lokih okoli ladje, da je izgle-

dalo, kakor da je ves stvor iz enega samega kosa. Vrhtega je zatopil še mesec in je nastala popolna tema. Treba je bilo počakati, da se zdani, preden je bilo mogoče najti kaj, kar bi nam pokazalo pot v notranjostino te podmornice.

Naša usoda je bila torej popolnoma odvisna od samovoljnosti skrivnostnih krmarjev, ki so upravljali ta aparat. Če bi jim padlo v glavo, da potonejo, bi bili mi izgubljeni. Če ne, pa nisem niti malo dvomil, da se nam bo posrečilo najti kakšen vhod v život te ladje. Če ti ljudje zraka, ki ga vsako živo bitje rabi, niso proizvajali sami, potem so bili primorani od časa do časa stopiti na krov, da obnovijo zrak in zato je morala kje biti kakšna odprtina, ki je notranjost ladje vezala z zunanjo atmosfero.

Upanja, da bi nas rešil kapitan Farragut, ni bilo. Tok nas je nesel proti zapadu in po moji cenitvi je znašala hitrost, s katero smo se premikali, kakih 12 milj na uro. Vijak je udarjal valove z matematično pravilnostjo in se je kakšenkrat dvignil iz vode, tako da je fosforescirujoča voda visoko brizgnila v zrak.

Ob 4 jutraj se je hitrost podmornice povečala. Kadar so valovi udarjali v nas z vso silo, nam je le z največjo težavo uspevalo, da smo se spričo te omotične hitrosti obdržali na površju ladjinega trupa. K sreči je Ned Land našel kakšno sidro ali za vrh, katerega se je trdno oprijel in nas držal.

Dolga noč je minula. Ne spominjam se več vseh vtisov tega prenočevanja na železnem čudovišču. Enega pa nisem pozabil: kadar je veter utihnil, se mi je dozdevalo, da slišim neke nerazločne glasove kakor od daleč izzvenevajočih akordov. Bil je pravilni ritem. Kakšne vrste tajnost je krila ta podmorska ladja, kakšna bitja so živela v njej? Kakšen motor je omogočal, da se je s tako čudovito brzino kretala po vodi?

Vsak dan potrebuješ I. Majdičovo knjigo Nasveti za hišo in dom. Kmetovalec ali obrtnik, gospodar ali gospodinja, bogat ali revež, samec ali oženjen — nikogar ni, ki bi mu knjižica »Nasveti za hišo in dom« ne bila potrebna. Po abecednem redu so obdelani vsi važni predmeti gospodarstva: praktična vprašanja poljedelstva in živinoreje se vrste z vprašanji ekonomije, domačega življenja in z nešteti sitnostmi vsledkanosti, ki človeka jezijo a jim ne ve ne pridnega leka ne pomoči; prav tako je v knjigi posvečena posebna pozornost predmetom gospodinjstva: jedrat in koristen nasvet za vsako stisko in zadrego gospodinj v kuhinji in domu. Knjiga »Nasveti za hišo in dom« spara v vsako družino, v vsako delavnico, v vsako trgovino in na vsako kmetijo! Ali jo še nimaš? Takoj si jo kupi ali naroči po dopisnici pri Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Okusno opremljena, 400 strani obsegajoča knjiga velja broširana le 20 Din, v celo platno čvrsto vezana pa 30 Din.

Sladoled. V Chicagu v Ameriki imajo poseben zavod za raziskovanje sladoleda in njegove zgodovine. Tam so dognali, da je bila ta sladka reč že pred 3000 leti znana. Benški potovalec Marco Polo je baje prvi prinesel v Evropo vest iz Kine, da tam poznajo sladoled. Karl I., angleški kralj, je tako rad lizal sladoled, da je poklical iz Pariza posebnega umetnika. Ta je znašel posebne recepte za sladoled. Sladkosnedni kralj ga je zato kar v barona povišal.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposstvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Pridobivajte novih naročnikov!

SLOVENSKI LIST

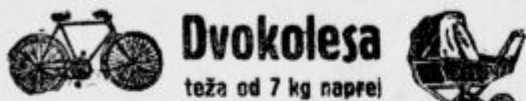
izhaja ob ponedeljkih zjutraj, prinaša poleg vseh najnovejših novic obče zajemljiva tedenska opazovanja pod naslovom »Med tednom«, nedeljski sport in krasen roman »Leto strahote 1793«. Pišite, da se vam pošlje na ogled. Naslov: »SLOVENSKI LIST«, Ljubljana - Jugoslovanska tiskarna

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica celnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posvetva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

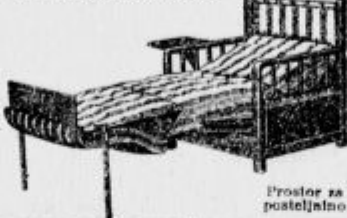

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Garantirana konstrukcija!

Prostor za posteljno.

Franc Jager

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra nastp 29

Priporoča svoje najmoderneješe spalne fotelje vseh vrst modroce, otomane itd.

Najmodernejša oblika!

Edini slovenski zood brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzojavi: Gospobanka

Miklošičeva cesta 10.

Telefon šte. 2057, 2470, 2979.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—, vloge nad Din 480.000.000—. Izvršuje vse vrste bančnih poslov po najugodnejših pogojih.

Špeterijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče praktične knjige:

SOFER IN SAMOVOZAC. Priročna knjiga o konstrukciji, delovanju, stregi in vodstvu modernega avtomobila. Spisal inž. Josip Stolla. Vezano 140 Din.

RADIO. Osnovni pojmi iz radiotehnike, pojasnjeno s 214 slikami. Spisal prof. Leopold Andree. 60 Din, poltrdo 65 Din, v platno vezano 76 Din.

BRESKEV IN MARELICA. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo, pojasnjeno z 22 slikami in 2 barvnima prilagama. Spisal M. Humek. 12 Din.

NAS PANJ. Opis in praktičen navod, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil Anton Zmderšič. Pojasnjeno s 107 slikami v besedilu. 35 Din vezano 40 Din.

ZEL IN PLEVEL. Kako se zdraviti z naravnimi sredstvi. Solnce, zrak, zemlja, voda in rastline so prva zdravila sveta. Sestavil F. Magister. 60 Din, v platno vezano 75 Din.

Najnovejši katalog brezplačno na razpologo.